

RAPPORT 703

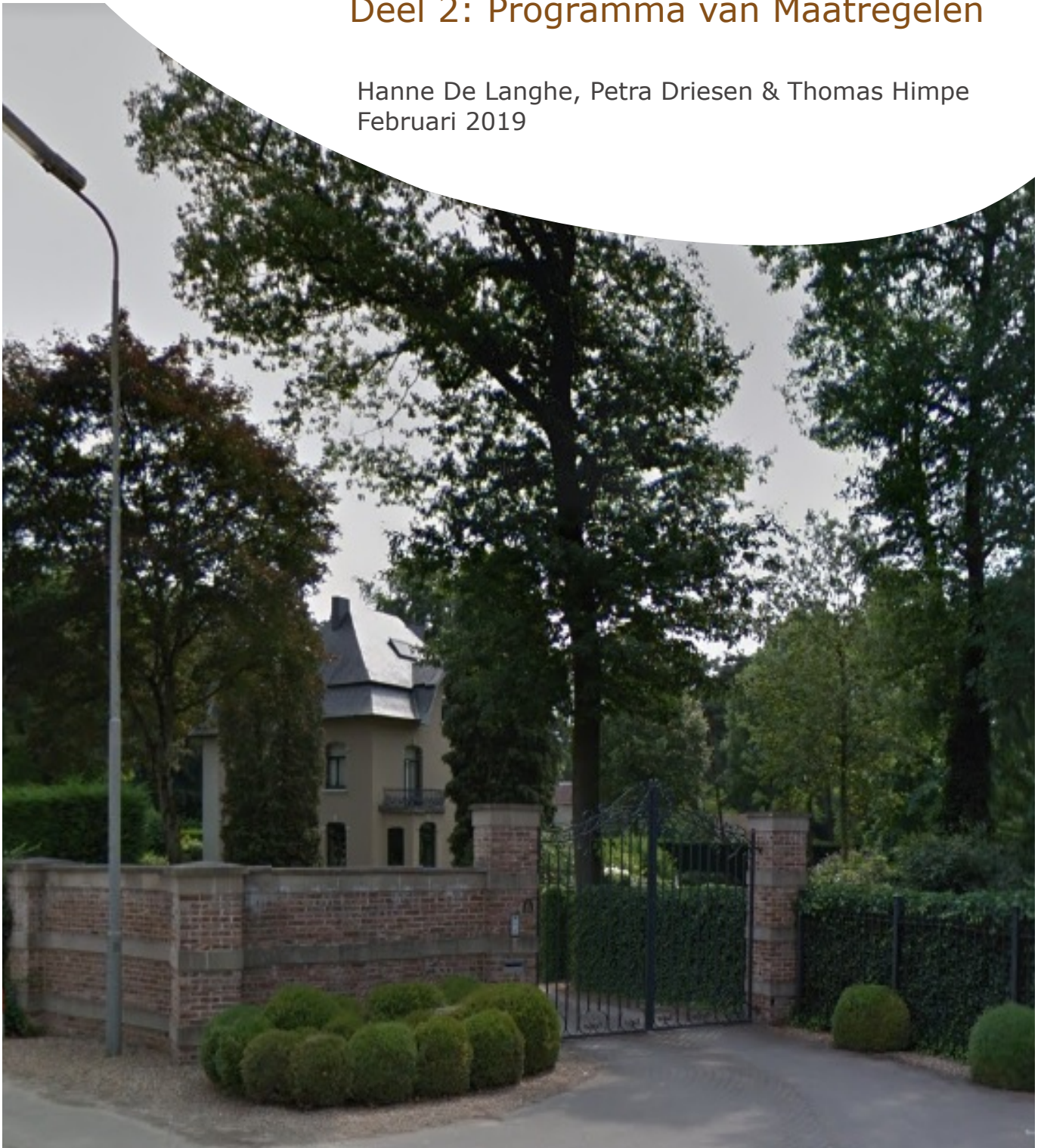
Archeologienota

Genk, Weg naar As 84

Verbouwing van een villa en
nieuwbouw van een appartementsblok

Deel 2: Programma van Maatregelen

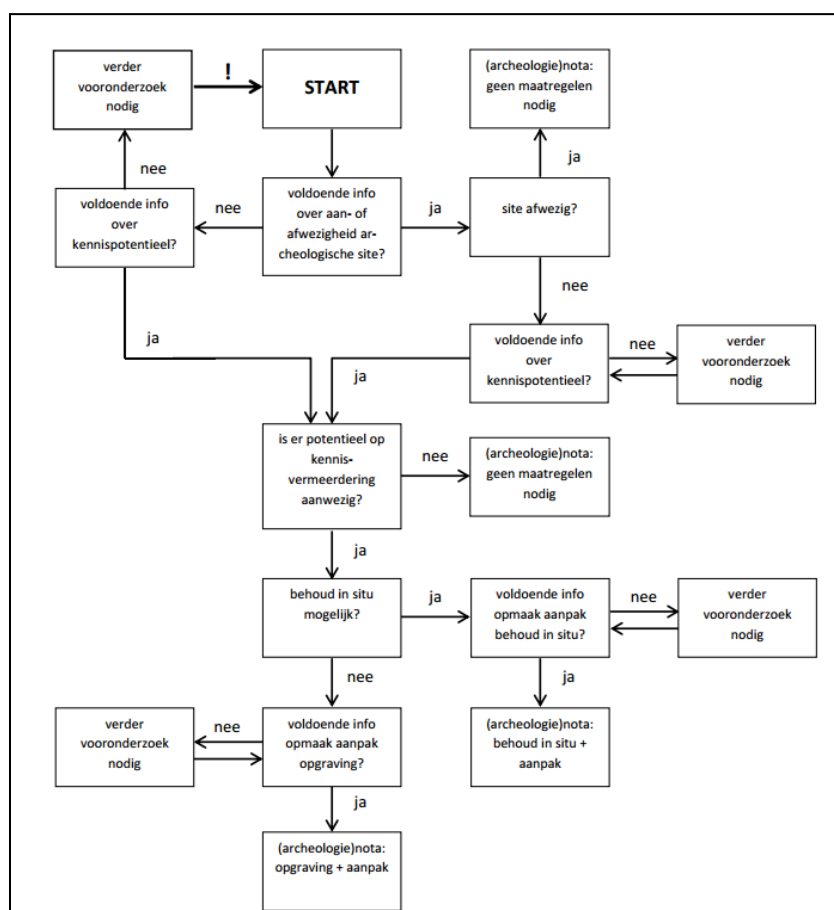
Hanne De Langhe, Petra Driesen & Thomas Himpe
Februari 2019

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tot op heden kon enkel een vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek (2019A258) en een landschappelijk bodemonderzoek (2019A431) uitgevoerd worden.

Op basis van het beide onderzoeken was het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Daarom is geen bijkomend vooronderzoek noodzakelijk.

Afb. 40: Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 3.0, p. 32).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Op basis van het bureauonderzoek werd volgende inschatting gemaakt:

Het onderzoeksgebied ligt op de rand van een droogdal op het Kempens Plateau, uitgesneden door een voormalige bijloop van de Dorpsbeek. Hoewel het droogdal op basis van cartografische bronnen recent van aard zou kunnen zijn, kan er momenteel geen uitsluitel gegeven worden over de ouderdom ervan. Een wijziging in de ligging van hoogtelijnen op recentere topografische kaarten kan immers ook te wijten zijn aan mijnverzakkingen. Vanuit topografische standpunt kan het terrein dus een zekere aantrekkingskracht hebben uitgeoefend op de prehistorische mens. De aanwezigheid van een vijver op het terrein vormt mogelijk een bijkomende indicatie voor de aanwezigheid van een bron op of in de onmiddellijke omgeving van het terrein. Daarnaast komen in de omgeving volgens de bodemkaart podzolbodems voor en is de versterking van het oorspronkelijk bodemprofiel van de op het terrein weergegeven OB-bodem mogelijk relatief beperkt. Dit vermits het merendeel van het terrein steeds in gebruik was als tuin. Een podzolbodem heeft, indien gaaf bewaard, een hoog potentieel op het

aantreffen van intacte prehistorische artefactensites.³⁶ De kans op het aantreffen van prehistorische artefactensites kan bijgevolg als matig worden ingeschat.

Aangezien er verschillende CAI-locaties in de omgeving (>250 m) gekend zijn uit het neolithicum, maar dedze overwegend dicht bij de beek liggen, kan de kans op het aantreffen van landbouwgemeenschappen uit deze periode als laat tot matig worden ingeschat.

Cartografische bronnen tonen aan dat het onderzoeksgebied tot in de 20ste eeuw steeds onbebouwd was. Vanaf 1939 lag een woonhuis op het onderzoeksgebied.

CAI-locaties die wijzen op menselijke bewoning vanaf de middeleeuwen tot op heden situeren zich meer naar het zuiden, ter hoogte van het huidige centrum van Genk.

De kans op het aantreffen van historische sites op het onderzoeksterrein kan bijgevolg als laag worden ingeschat, maar is desondanks niet onbestaande.

Het landschappelijk bodemonderzoek wees uit dat het terrein op de meeste plaatsen verstoord is tot op minimaal 85 cm diepte. De kans is dan ook groot dat potentieel aanwezige archeologische waarden, zeker daterend uit de steentijd, inmiddels vergraven zijn op het grootste deel van het terrein. Slechts twee smalle zones ter hoogte van de zuidwestelijke en noordelijke perceelgrens bleken onverstoord. Hier werd een podzolprofiel aangetroffen. De noordoostelijke zone met een goed bewaard podzolprofiel is iets hoger gelegen en heeft op het terrein een oppervlakte van slechts ca. 300 m². Het in het bureauonderzoek omschreven droogdal kon tijdens het landschappelijk bodemonderzoek niet worden opgespoord.

Gezien de zones waarin een bewaard oorspronkelijk podzolprofiel voorkomt, bestaan uit twee smalle stroken verspreid over de noordoostelijke en zuidwestelijke perceelgrens en hun oppervlakte bovendien beperkt is, is het potentieel op kenniswinst bij uitvoer van verder onderzoek in deze zones eerder klein. Gezien de rest van het terrein verstoord is tot op minimaal 85 cm diepte, is de kans groot dat zeker prehistorische artefactensites hier niet bewaard zijn. Diepe bodemsporen zouden eventueel wel nog kunnen voorkomen, maar ook hier lijkt het kennispotentieel bij uitvoer van verder onderzoek beperkt.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op een circa 5200 m² groot terrein aan de Weg naar As 84 te Genk, kadastraal gekend als Genk, Afdeling 1, sectie I, perceel 1641C, de verbouwing van een villa tot dokterspraktijk en een nieuwbouw van een appartementsblok met omgevingswerken.

Voorafgaand aan de werken wordt de bestaande carport/berging gesloopt en wordt een siervijver gedempt. Tevens worden struiken, grassen en verhardingen verwijderd. Hiervoor worden vnl. bodemingrepen in geroerde bodems voorzien of wordt enkel de teelaarde weggegraven. Het bestaande vlakke reliëf zal overwegend behouden blijven. De impact van deze werken is dan ook eerder beperkt.

Verder zullen enkele bestaande bomen gerooid worden, waarvoor verstoringen tot op een diepte van max. 1,5 m worden verwacht.

Voor de bouw van het appartementsblok (circa 859 m²) wordt ter hoogte van de kelders (1156 m² + 90 m²) tot op ca. 339 cm onder het maaiveld uitgegraven. 3 liftschachten (ca. 4,5 m²) worden uitgegraven tot op 479 cm onder het maaiveld. Ter hoogte van het appartementsblok kunnen bijgevolg diepgaande verstoringen verwacht worden die het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief volledig zullen vergraven.

De bestaande woning wordt omgevormd in een huisartsenpraktijk waarbij enkel het interieur aangepakt zal worden. Tijdens deze renovatie worden dan ook geen bodemingrepen gepland en is er bijgevolg geen impact.

³⁶ Van Gils M., M. De Bie & D. De Wilde (2008).

Ten noorden van de woning voorziet men een aanbouw (ca. 436 m²) die gefundeerd wordt op een vloerplaat waarvoor ca. 30 cm van het bestaand maaiveld wordt afgegraven, met een vorstrand waarvoor afgravingen gaan tot ca. 60 à 90 cm diep. Hoewel de verstoringen voor de aanleg van de vloerplaat eerder beperkt lijken, kan de uitgraving van de vorstrand het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief wel degelijk verstoren. Bovendien moet hier ook rekening gehouden worden met de aanleg van leidingen die dieper kunnen liggen.

Bodemingrepen aangaande de verhardingen rondom de gebouwen zullen reiken tot op een diepte van maximum 50 cm onder het maaiveld. Voor tuinaanleg worden over het algemeen bodemingrepen tot 50 cm diep voorzien, plantkuilen voor bomen kunnen plaatselijk tot 1 m diep uitgegraven worden. Een infiltratiebekken (ca. 55 m²) centraal op het terrein wordt uitgegraven tot op 1,5 m onder het maaiveld, twee regenwaterputten tot op 3,39 m onder het bestaand maaiveld.

Verder wordt de aanleg van leidingen gepland tussen de gebouwen op het terrein en de Weg naar As en ter hoogte van de footprint van het gepland appartementsgebouw en de dokterspraktijk. Verwacht wordt dat hiervoor verspreid over het terrein bodemingrepen plaatsvinden tot op maximaal 1,2 m onder het huidige maaiveld.

Gezien op basis van het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat het merendeel van het terrein verstoord is tot op minimaal 85 cm diepte, is de kans groot dat potentieel aanwezige archeologische resten inmiddels vergraven zijn. Dit is m.n. het geval ter hoogte van het centrale terreindeel waar de meest diepgaande bodemingrepen zullen plaatsvinden. Enkel ter hoogte van de noordoostelijke en zuidwestelijke terreingrenzen was het oorspronkelijk bodemprofiel vrijwel ongeroerd. Deze zones blijven volgens de ontwerpplannen grotendeels in gebruik als groenzones, waardoor ze tijdens de geplande werken mogelijk in mindere mate verstoord worden.

1.4 Bepaling van maatregelen

Hoewel uit het bureauonderzoek bleek dat het terrein over een matig potentieel beschikte voor het aantreffen van prehistorische artefactensites en de kans niet onbestaande bleek dat er ook latere archeologische resten op het terrein aanwezig zijn, wees het landschappelijk bodemonderzoek uit dat het terrein op de meeste plaatsen verstoord is tot op minimaal 85 cm diepte. Slechts twee smalle zones ter hoogte van de zuidwestelijke en noordelijke perceelgrens bleken onverstoord. Hier werd een podzolprofiel aangetroffen. De noordoostelijke zone met een goed bewaard podzolprofiel is iets hoger gelegen en heeft op het terrein een oppervlakte van slechts ca. 300 m².

Gezien de zones waarin een bewaard oorspronkelijk podzolprofiel voorkomt, bestaan uit twee smalle stroken verspreid over de noordoostelijke en zuidwestelijke perceelgrens en hun oppervlakte bovendien beperkt is, is het potentieel op kenniswinst bij uitvoer van verder onderzoek in deze zones eerder klein. Bovendien worden deze zones vermoedelijk eerder beperkt geroerd tijdens de geplande werken. Gezien de rest van het terrein verstoord is tot op minimaal 85 cm diepte, is de kans groot dat zeker prehistorische artefactensites hier niet bewaard zijn. Diepe bodemsporen zouden eventueel wel nog kunnen voorkomen, maar ook hier lijkt het kennispotentieel bij uitvoer van verder onderzoek beperkt en wegen de kosten van een vervolgonderzoek niet op tegen de baten. Er wordt bijgevolg geen verder onderzoek aanbevolen en er werd dus ook geen Programma van Maatregelen opgemaakt.

BIBLIOGRAFIE

BAEYENS, L. (1974) *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Genk 78W*. Brussel.

BEERTEN, K. (2005) *Toelichting bij de quartairgeologische kaart. Kaartblad 26 Rekem*. Brussel.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 3.0.

DEEBEN J. & RENSINK E. (2005), Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland, In: Deeben et al. (eds.), De Steentijd van Nederland, *Archeologie* 11/12, 171-199.

DE GEYTER, G. (2001) *Toelichting bij de tertiairgeologische kaart. Kaartblad 26 Rekem*, Brussel.

DE LANGHE H., HOEBRECKX M., & DRIESEN P. (2017) *Archeologienota Genk, Richter. Ontwikkeling verkaveling*. (ARON rapport 400), Tongeren.

DE LANGHE H. & DRIESEN P. (2018) *Nota Genk, Richter. Realisatie van een verkaveling* (ARON Rapport 686), Tongeren.

TOL A.J., VERHAGEN J.W.H.P. & VERBRUGGEN M. (2012) *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek versie 2.0*.

VAN GILS M., DE BIE M. & DE WILDE D. (2008) *A Pain in de Plough Zone. On the value and decline of Final Palaeolithic and Mesolithic sites in de Campine region (Belgium)*, in: **MEYLEMANS M., POESEN J. & IN'T VEN I. (EDS.)**, The Archaeology of Erosion, the Erosion of Archaeology (*Relicta Monografieën* 9), Brussel.

VAN RANST E. EN SYSC. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERHAGEN, J.W.H.P., RENSINK E. & CROMBÉ PH. (2011) Optimale strategieën voor het opsporen van Steentijdvindplaatsen met behulp van booronderzoek. Een statistisch perspectief (*Rapportage Archeologische Monumentenzorg* 197).

VERHOEVEN M., ELLENKAMP G.R. & KEIJERS D.M.G. (2010) Een archeologische verwachtings –en beleidsadvieskaart voor de gemeente Echt-Susteren. Deelrapport II: Landschap en archeologie, *RAAP-rapport* 1951, 87 en 101.

Websites:

cartoweb.be

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroerendergoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroerendergoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroerendergoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120894>

<https://cai.onroerendergoed.be/locatie/52098>

<https://cai.onroerendergoed.be/locatie/52100>

<https://cai.onroerendergoed.be/locatie/51947>

